

=====
Ref. queixa núm. 060986
=====

Assumpte: retolació de plaques exclusivament en castellà.

Excm. Sr.,

Com vosté sap, vam rebre en esta institució un escrit de queixa subscrit pel Sr. (...), que va quedar registrat amb el número de referència indicat més amunt, i en el qual substancialment indicava les raons (professionals, fets destacables, etc.) que motiven la concessió de noms de carrers a personatges il·lustres col·locats a la ciutat d'Alacant juntament amb els que indiquen el nom de la via, i en tots els casos figuren únicament en castellà, de manera que s'incomplix la Llei d'ús i s'ignora l'oficialitat del valencià en territori de la Comunitat Valenciana.

En considerar que la queixa reunia els requisits establits en els articles 12 i 17 de la Llei 11/1988, de 26 de desembre, del Síndic de Greuges, va ser admesa a tràmit i li'n vam donar trasllat per demanar-li informació suficient sobre la realitat d'estos fets i d'altres circumstàncies concurrents en este supòsit.

La comunicació rebuda del regidor-delegat d'Estadística deia el que següent:

“Quant a l'escrit remés a este Ajuntament per aquella institució, en què ens donava compte de la queixa del Sr. (...), pel fet que les plaques biogràfiques que es col·loquen a les vies públiques per a explicar les raons de la seua denominació estan solament redactades en castellà, he de dir-li el següent:

Que, efectivament, fins a avui, i atés que solament es col·locava una sola placa per via urbana, estava redactada en castellà, però, d'acord amb la normativa vigent, que el Sr. (...) cita en el seu escrit, a partir de la data col·locarem una placa en valencià i una altra en castellà.”

El dictamen emés per l'Ajuntament d'Alacant va ser comunicat a l'interessat, amb l'objecte que formulara les al·legacions que considerara convenientes, però no consta, tot i el temps transcorregut, l'entrada en esta institució de cap escrit en el sentit indicat, per la qual cosa, una vegada conclosa la tramitació ordinària de la queixa, resolem l'expedient amb les dades que hi consten i, per això, li demane que considere els fonaments de la resolució que formulem:

En primer lloc, senyor, hem de comunicar-li que, independentment de la qüestió de fons de la queixa que ens ocupa, això és, la discriminació del valencià en la retolació i senyalització de les plaques biogràfiques col·locades en les vies públiques d'Alacant, en la tramitació del present expedient ha sorgit una qüestió sobre la qual esta institució no pot deixar de pronunciar-se, relativa a l'adequat respecte als drets lingüístics dels ciutadans.

El present expedient s'inicia, com sap, a conseqüència d'un escrit dirigit a esta institució pel Sr. (...), íntegrament redactat en valencià.

En conseqüència, i com a garantia dels drets reconeguts en la LUEV, que en el seu art. 11 estableix que "en aquelles actuacions administratives iniciades a instància de part i en aquelles en què hi haja altres interessats que així ho manifesten, l'administració actuant haurà de comunicar-los tot el que els afecte en la llengua oficial que trien, qualsevol que fóra la llengua oficial en què s'haguera iniciat. 2. De la mateixa manera, siga quina siga la llengua oficial emprada, en els expedients iniciats d'ofici, les comunicacions i la resta d'actuacions es faran en la indicada pels interessats", la petició d'informe que els va ser realitzada, es va fer en la llengua triada per l'interessat, açò és, en valencià.

No obstant això, l'informe remés per vosté es troba redactat íntegrament en castellà.

La Generalitat Valenciana, en compliment del mandat estatutari contingut en l'Estatut d'autonomia, va promulgar la Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià, el preàmbul de la qual assenyala la necessitat de recuperar l'ús social i oficial del valencià.

L'esmentada llei va significar, d'una banda, el compromís de la Generalitat Valenciana de defensar el patrimoni cultural de la nostra Comunitat i, especialment, la recuperació social del valencià, definit com a llengua històrica i pròpia del nostre poble" i, d'altra banda, superar la relació de desigualtat existent entre les dues llengües oficials de la Comunitat Valenciana, el valencià i el castellà.

La cooficialitat lingüística instaurada per la Constitució espanyola, que reconeix com a llengua oficial d'una determinada comunitat autònoma, no sols l'idioma castellà, sinó també el propi d'eixa comunitat autònoma, va modificar substancialment l'ús, tant privat com oficial, de les diverses llengües en el territori de l'Estat espanyol; és per això que les comunitats autònomes amb idioma oficial propi han legislat sobre la matèria, a través de les denominades lleis de normalització lingüística, amb la finalitat de fomentar l'ús oficial de la llengua cooficial amb l'objectiu que esta abastara cotes semblants a aquelles que corresponen al castellà com a idioma oficial del territori espanyol.

La persecució d'estos legítims objectius, reconeguts en la legislació autonòmica davall l'empara atorgada per la Constitució, no pot, però, desconèixer, i de fet no ho desconeix, que l'article 14 de la Constitució estableix el principi d'igualtat, amb interdicció de qualssevol maneres de discriminació, inclosa la discriminació per

motiu de llengua, i la declaració de l'article 3 del mateix text constitucional, que establix expressament el dret de tots els ciutadans a usar la llengua espanyola.

En este sentit, la mateixa Llei d'ús i ensenyament del valencià, conscient de la vigència absoluta del principi d'igualtat i de la prohibició de discriminació per motiu de llengua, declara en l'article 4, que “en cap cas es podrà seguir discriminació pel fet d'emprar qualssevol de les dues llengües oficials” de la Comunitat Valenciana.

Una de les conseqüències essencials que es deriven dels mandats continguts en els preceptes anteriorment mencionats és el dret que assistix a qualsevol ciutadà, en les seues relacions amb l'Administració, a triar la llengua en què este desitge que es produïsquen les comunicacions i la tramitació dels expedients, i en sorgix el correlatiu deure de l'Administració de respectar esta elecció i d'emprar, al llarg de tot el procediment, l'idioma que haguera estat triat. D'acord amb això, l'article 11, anteriorment mencionat, declara que “en aquelles actuacions administratives iniciades a instància de part i en les que hi haja altres interessats que així ho manifestaren, l'Administració actuant haurà de comunicar-los tot el que els afecte en la llengua oficial que trien, qualsevol que fóra la llengua oficial en què s'haguera iniciat. 2. De la mateixa manera, siga quina siga la llengua oficial emprada, en els expedients iniciats d'ofici, les comunicacions i la resta d'actuacions es faran en la indicada pels interessats”.

En el present expedient, però, la remissió d'una part essencial d'un informe en castellà, quan la llengua triada pel ciutadà ha estat el valencià, no s'ajusta a estos mandats legals anteriorment exposats.

En segon lloc, i tot i que l'informe emés per l'Ajuntament i la mateixa Regidoria d'Estadística reconeix que “fins a hores d'ara i atés que solament es col·locava una placa per via urbana, esta ha sigut sempre redactada en castellà (...)” i “que a partir de la data s'hi col·locarà una placa en castellà i una altra en valencià (...)” li demane que considere els arguments que seguidament li expose i que constituïxen els fonaments de la resolució amb què concloem.

La LUEV, Llei 4/1983 de 23 de novembre, regula l'ús normal i oficial del valencià, i en l'art. 7 establix que el valencià és la llengua pròpia de la Comunitat Valenciana i de la resta d'administracions públiques, i oficial, juntament amb el castellà, amb el mateix objectiu que la LUEV de recuperar l'ús del valencià, el Decret 145/1986, de 24 de novembre, del Consell de la Generalitat Valenciana, en la seua disposició final primera i a fi de regular, com ha quedat dit, l'ús del valencià en la senyalització de les vies de comunicació, instal·lacions i serveis públics en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, autoritza, a la que aleshores es denominava Conselleria d'Educació i Ciència, a dictar les disposicions necessàries per al seu compliment.

L'Ordre d'1 de desembre de 1993 de la Conselleria d'Educació i Ciència assenyala en l'art. primer que el criteri general d'ús de les llengües oficials a la

Comunitat Valenciana en la senyalització de les vies i serveis públics haurà d'atendre al predomini lingüístic establert en el títol cinqué de la LUEV.

Així mateix, assenyala que en els casos en què per manament legal es requereix la senyalització en les dues llengües, es donarà prioritat a una o l'altra segons el predomini lingüístic en què s'ubique el senyal.

L'art. segon de la citada Ordre d'1 de desembre de 1993 sobre ús de les llengües oficials en la toponímia, en la senyalització de les vies de comunicació i en la retolació dels serveis públics en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana assenyala que:

1. "Els topònims i la designació genèrica que els acompanya s'hauran d'usar, independentment de la llengua usada en la resta d'elements informatius, en la llengua de predomini lingüístic de la zona a què pertany el topònim.

Les disposicions legals assenyalades són clares i terminants, i no exigixen cap interpretació. A més, tenint en compte que Alacant és un municipi de predomini lingüístic valencià, és obvi el dret que assistix al promotor de la queixa que ens ocupa.

Atés tot el que hem dit més amunt, formulem a l'Ajuntament d'Alacant el suggeriment següent:

- Que, en el marc de les seues competències i en futurs treballs de senyalització viària del municipi, observe la cooficialitat lingüística instaurada a la Comunitat Valenciana, i que active els mecanismes necessaris perquè la pròxima retolació de les vies urbanes de la localitat es retolen tant en castellà com en valencià, com també les plaques biogràfiques que es col·loquen en les vies públiques per a explicar les raons de la seua denominació.

De conformitat amb el que preveu l'article 29 de la Llei de la Generalitat Valenciana 11/1988, de 26 de desembre, li agraiem que ens remeta, en el termini d'un mes, el preceptiu informe en què ens manifeste si accepta o no la recomanació que li fem o, si s'escau, les raons que considere per a no acceptar-la.

Perquè en prenga coneixement, li fem saber, igualment, que, a partir del mes següent a la data en què s'ha dictat esta resolució, la inserirem en la pàgina web de la institució.

Agraïm la seua col·laboració i la remissió del que li hem sol·licitat.

Atentament,

Emilia Caballero Álvarez
Sindica de Greuges e.f. de la Comunitat Valenciana